

Toprak, Terör, Türkmen Yahut Suriye Çıkmazı

Prof. Dr. Altan ÇETİN

Suriye'deki gelişmeler ülkemizin milli güvenlik hassasiyetleriyle çevrelenerek devam ediyor. ABD ve Rusya arasında kurulan dengeyi bozma yolunda düvel-i muazzama kendi lehine ve aleyhimize işleyecek hamlelerle, dayatmalar bağlamında siyaset takip ediyor. Fırat'ın doğusu ve batısındaki çekiştirme suretiyle Suriye'nin kuzeyi ve bizim güney sınırimızda gelişmeler kaotik bir biçimde devam ediyor; İdlib ile Fırat'ın doğusuna sıkıştırılan mesele ülkemiz adına bir sıkışmayı doğurmakta... Burada toprak ve teröre dair aktörlerin sübjektif bakışları ve tavırları çekişmeyi içinden çıkılmaz hale getiriyor.

Peki, bu işten çıkış için iç ve dış dinamiklerimiz hangi bağlamlar dâhilinde yönetilmeli yahut hangi diplomatik derinleşmeler bizi bu karanlık kuyuda yeniden aktif söz sahibi hale dönüştürebilir?

Bunlardan ilki sanırım tüm muhatapların iştirak ettiği Suriye'nin toprak bütünlüğü tezi üzerinden Fırat'ın doğusu ve batısında bu bütünlüğü bozucu tüm unsurların dışlanması gereği üzerinden hareket etmektir ki bu etnik yahut mezhebi temelli itirazlardan daha geniş bir yola çıkmamızı sağlayabilir. Zira düvel-i muazzamanın vekaletçisi olan etnik yahut mezhepçi tüm grupların, sosyolojik temerküz girişimlerinin Suriye'nin toprak bütünlüğü ilkesine mugayir olduğu söylemi üzerinden güney sınırimızdaki siyasi ve sosyolojik fitneye karşı itiraz hakkımız daha etkin ve meşru bir zemine taşınabilir. Buradaki toprak bütünlüğü söylemi devlet altı aktörlerin bölgedeki toprak çevirme, silahlanma ve devletimsi yapılar oluşturarak vekâlet savaşı vermesini İran ve Rusya gibi muhataplarımız ve ABD gibi müttetiklerimiz nezdinde bize bir söylem üstünlüğü de sağlayabilir. Bunun umumi bir ilke haline getirip ülkenin meşru sınırları içindeki tüm yabancı üs teşkili, bir unsurun dengesiz desteklenmesi ve toprak bütünlüğünü bozacak şekilde desteklenmemesini bir ilke haline getirmek kurduğumuz asimetric dengeye karşı Fırat'ın doğu ve batısındaki çekiştirmeye karşı bir nefes aldırma olabilir. ABD, PYD üzerinden olduğu kadar Suriye'nin toprak bütünlüğünün ihlal edilmesine Fırat'ın doğusunda imkân tanımakla da eleştirilmelidir. Rusya içinse tam tersi diğer yönde benzer eleştiriler söz konusu olabilir.

Bu ilk ilkeyi destekleyecek ikinci mesele ise Suriye’de terör ve terörist kavramının kapsamını tanımlamak ve bunun toprak bütünlüğü bağlamında nasıl bir ihlale yol açtığı üzerinden herkesin bahsettiği ama mefhumunu kendince tanımladığı terör meselesi üzerinden konuyu dürtüklemek olacaktır. Bütün muhataplarımız rejim dâhil ülkede terör ve teröristten bahsediyor ama herkesin terörist kendince ve kendi maslahatına göre tanımlanmış durumda. İşin daha kötüsü Fırat’ın doğusunda Türkiye hariç terörist gören yok! DAESH bahaneli ve cihatçılar sebepli terör söylemleri içinde silahlandırılan bir unsurun toprak bütünlüğü açısından ne mana ifade ettiği; bir terör örgütünün armaları, bayrakları ve dış bir gücün silahlandırması ile Suriye sınırları için ülke içinde bir iç ülke oluşturmasının manası sorgulanmalıdır.

Terör kavramı içine Suriye özelinde her türlü sosyolojik; demografik ve coğrafi dönüştürme ve bu yoldaki zorbalığın eklenmesi zorunludur. Bu bakımdan Suriye’de terör kavramının değerlendirilmesi üzerinden mesele irdelenerek muhataplarımızın çelişkisi kendilerine gösterilebilir. İkame edilmek istenen etnik ve mezhepçi vekâlet devletimsileri ile toprak bütünlüğünün bozularak sosyolojik dönüştürme teşebbüsü başlı başına bir terör eylemidir. Sınırlarımızda bugün göç ve göçmenler üzerinden de benzer bir sosyolojik duvar örülmek istenmektedir. Suriye’deki ateş bu yolla ülkemizin içine akıtılarak Fırat’ın doğusu ve batısındaki oyunun faturası sınırlarımız içinde kesilmek istenmektedir.

Türkiye göç ve göçmenler meselesi üzerinden bölge ve uluslararası topluma toprak bütünlüğünü zedeleyen terör mağduru göçmenler söylemi üzerinden özellikle Fırat’ın doğusu hususunda terör ve insani mağduriyetler üzerinden ataklar yapmayı düşünebilir. Kurulması muhtemel güvenli bölge? Söz konusu olursa buranın acilen ülkemizde bulunan göçmen sığınmacılarla doldurulması ve böylece demografik faşizm ve terör koridoru planına sosyolojik bir duvar örülmelidir. Değilse bu bölge kimden neyi ayıracak ya da koruyacaktır?

Batı yahut Doğulu işgalciler tarih boyunca bölgemizi vekâlet devletçikleri kurarak yönetmeye çalıştılar. Bunun en güzel örneği Haçlı saldırıları sırasın Sis merkezli kurdurulan Ermeni Baronluğu’dur ki sonrada kral unvanı da alacak olan bu siyasi yapı ile bölge güçlerine karşı Haçlıların ve Moğolların destek ve ittifak içine girdiği unutulmamalıdır. Geçmişteki bu alışkanlık hem lojistik imkânlar hem yerli unsurları kullanmak, hem bölgede istikrarsızlık oluşturan bir unsura dayanarak bölge ve küredeki amaçlarını gerçekleştirme alışkanlığının değişmeden devam ettiği göz ardı edilmemelidir. Irak ve Suriye’nin kuzeyindeki gelişmeler de bundan farklı bir zihin donanımına sahip değildir. Buna ilave Doğu Akdeniz’deki gelişmeler de bunlardan bağımsız değildir. 14. asır İslam dünyasının Osmanlılar, Batı Akdeniz Beylikleri ve Memlûkler cihetinde yeni bir Haçlı dalgasına muhatap olduğu zaman dilimidir. Bu süreçte

Suriye'ye ve bu cümleden Doğu Akdeniz'e vaki saldırılar bu cümleden ve bütünlük içinde görülmelidir. Fransa Kralı VI. Philip'in liderliğini üstleneceği bu seferlerin ruhuna dair pek çok proje ve sefer planı bulunur. Bunlardan en ilgi çekenlerinden biri Marino Sanuto Torsello'nun ortaya koyduğuur. "Haçlıların Doğu Akdeniz'deki son dayanak noktası olan Akka'nın, 1291 yılında Memlûk ordusu tarafından zaptedilmesi, beklenmedik bir sonuç olmamakla birlikte Hıristiyan Batı'da büyük yankı uyandırmıştır. Akka'nın düşüşünden 1336 yılında Fransa Kralı VI. Philippe'nin Haçlı Seferi projesine kadar geçen dönemde, kraliyet ailesine mensup kişilerden tacirlere, diplomatlardan din adamlarına ve asker kökenli kişilere kadar farklı yazar grupları tarafından Kutsal Toprakların yeniden ele geçirilmesi için birçok plan, proje ve teklif metni kaleme alınmıştır. Başlangıçta "kâfir Müslümanların" toprağı Mısır ile "sapkın Hıristiyanların" başkenti İstanbul'un işgali ve akabinde Kutsal Toprakların zaptının hedeflendiğı bu projeler, XIV. yüzyılın birinci çeyreğinden itibaren Batı Anadolu'daki denizci Türkmen beyliklerinin, Ege'deki Latin çıkarlarına karşı oluşturduğu tehlikenin tehdit algılamasında birinci sıraya yükselmesiyle hedef değiştirerek, Türklere karşı Haçlı Donanma İttifakları tesis edilmesi çabalarına dönüşmüştür. Tipik Haçlı söylemci bir kolaycılığa kaçmadan tarihle düşünen bir bilinç ve zihin inşası için bugünden düne dünden yarına bakabilirsek sıkıştığımız sorunlardan çıkmanın yollarını arar ve bulabiliriz. Bu tarih vurgusu değişmeyen bir zihin ve hareket pratiğini anlamak ve görmek için bu yolda ortaya kondu. Bugün, Suriye ve Doğu Akdeniz üzerinden bölgede benzer bir akılla tanzim çabaları söz konusudur.

Suriye'de herkes toprak bütünlüğünü savunuyor ve herkes teröre karşı lakin tüm bu karşıtlıklar içinde Türkiye aleyhine tüm gelişmelerde sanki herkes müttefik. Ah mine'l-garaib... Suriye'de Türkmenler mi vardı, hatırlıyor muyuz acaba? Oğuz'u unuttuğumuz her yerde bir boşluğu yaşıyor gibiyiz. Sınırlarımızı silahlar, askerlerimizle olduğu kadar sosyolojimizle de korumalıyız! Bu bölgede mazide böyle var olduk müstakbel de bunu bekler! Vesselam